

Ljubljana — Laibach.

Spisal dvorni svetnik Josip Šuman.

Ljubljana: Laibach; ti obe imeni sta najbrže iz istega vira; nemška krajna imena na *-ach* v slovenskih ali nekdanjih od Slovencev naseljenih krajih imajo često končnico *-ach*, t.j. končnico slovenskega množ. lokala, n. pr. Görjach: v Gorjah, Leutschach: v Lučah, Friesach: v Brezjah; tako je lahko tudi Laib-ach tak lokal; če odvzamemo v imenu Laibach končnico *-ach*, dobimo deblo *Laib-*; v besedi *Ljub-l-jana* je končnica *-jana*, *l* je vrinek; ta končnica je navadna v zaznambo prebivalcev, n. pr. mestjan ali meščan: mesto, tržan: trg, prim. stsl. *graždaninъ*, pl. *graždane*: gradъ, prim. č. *Drážďany Dresden*, M. E. (Miklosich, Etymol. Wörterb.) *drenzga*. Verjetno je tedaj, da je ime Ljubljana potvorjeno iz množinskega imena: nom. *Ljubljanе, gen. *Ljubljan, lok. v *Ljubah, kakor pravimo še dandanes: Lučane so trg na Štajerskem poleg Arveža, in pa: v Lučah je bil senjem; naši ljudje hodijo na božjo pot v Rušane (M. Rast pri Mariboru) in so na angelsko nedeljo v Rušah pri prvi maši; primeri ime *Pöltschach: Poličane*. Slično tedaj smemo posneti, da se je nekdanj govornik: grem v *Ljubljanе, in pa: bil sem v Ljubah; v tem smislu bi si tedaj odgovarjali imeni Ljubljana in Laibach. Omeniti pa je treba, da si v deblih *Ljub-* in *Laibu* in *ai* ne odgovarjata, ampak slovenskemu *u* bi odgovarjal nemški *eu*, kakor imamo v Lučah: Leutschach ali *au*, kakor imamo Ljubno: Laufen; pričakovali bi zato nemško obliko *Leubach, *Laubach; nahajajo pa se menda le oblike: *Leibacensis*, *dux Leibacum*, *Leibacenses DE(narii)*; tako namreč je opisan denar, ki ga je koroški vojvoda Bernard (1202—1256) dal kovati v Ljubljani: „*Bernhardus dux*“ in pa: „*Civitas Leibacens.*“, ali pa: „*Bernardus Dux*“ in na zadnji strani „*civitas Lei-*

bacum“ in „*Leibacenses DE(narii)*“; ta denar se imenuje „*moneta Leibacensis*“ ali „*denarii carniolici*“ v listinah iz l. 1248., 1251., 1261., 1267. in 1274.; glej „*Izvestja Muz. društva za Kranjsko*“, Ljubljana 1890, str. 114; l. 1579. so pisali: *Leybach*, glej o. c. str. 25; *ei* mesto *eu* pa se piše tudi v besedah *Steiss*: ston. stinz in spreizen: stvn. sprinzan, kjer pričakujemo pisavo **Steuss*, **sprenzen*; slično bi utegnili postati nemško ime *Leibach* oziroma iz tega *Laibach*; zato smemo menda v razmerje postaviti nemško *Laibach: Leybach, Leibach: *Leubach*: slov. v **Ljubach: *Ljubljanе: Ljubljana*. Deblo *ljub-* imamo tudi v krajnih imenih *Ljubno* (*Laufen, Leoben*), *Ljubelj* (*Loibel*), *Ljubnik* (gora pri Škofji Loki). — Tej bistveno Miklošičevi razlagi v knjigi „*Vodnik-Album, Laibach 1859*“ dodajmo to dejstvo, 1. da si odgovarjata imeni *Vrhnika* in *Ober-Laibach*, 2. da je ob znožju Ljubljanskega grada in del mesta z imenom *Poljane* (pl.); imena se medsebojno nekako dopolnjujejo: *Ljubljana — Poljane, Vrhnika — (Ober-)Laibach*, kakor če bi bil vrh v *Vrhnika* mlajši izraz za *ljub-* v imenu *Ljubljana*. M. kaže slutoma na r. *lbišče* „*große Stirn*“ und „*Vorgebirge*“ ter primerja s. glávica „*Kopf und Hügel*“; tudi nsl. *lobánja* pomeni 1. die Hirnschale, 2. die Anhöhe, die Bergkammgegend (Pleteršnikov slovar), primeri M. E. *lūbū*; morda smemo k temu debelu primerjati gr. *λόφος* 1. Nacken, 2. „*Erderhöhung, Anhöhe, Hügel*“ (vrh), 3. *Helmbusch* (primeri *l'ebka der Helm*), *Kuppe, Haube* (von Vögeln), *Kamm* (des Haushahnes), *λοφία* 1. *Mähne, Kamm*, 2. „*Anhöhe, Hügel*“, *λοφίτης* 1. „*hügelig*“, 2. mit einem Helmbusch versehen, *λοφίτης* „*Hügelbewohner*“ (v. Pan.). Tako so **Ljubljanе-Poljane* izvorno morda *Vrhovniki-Poljanci* (die Am Hügel, bezw. in der Ebene Angesiedelten).

